

28.4.2021

Kai Nykänen
Boliden Kokkola
PL 26, 67101 Kokkola
kai.nykanen@boliden.com

Viite Lausuntopyyntö 1.10. 2020

Boliden Kokkolan Oy:n jätealueen laajennuksen Natura-arviointi, Kokkola

Tausta ja hankkeen kuvaus

Boliden Kokkola Oy suunnittelee vaarallisen jätteen kaatopaikan laajentamista Kokkolan Ykspihlajan teollisuusalueella. Erilaisia laajennusvaihtoehtoja on tarkasteltu v. 2017 julkaistussa ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa, johon myös yhteysviranomaisen on lausunut (7.3.2018 EPOELY/3728/2015). Boliden on YVA prosessin päätyttyä valinnut jatkaa VE2a vaihtoehdon suunnittelua, jonka mukaan jätealueen laajennus toteutetaan maa-alueelle ja rajautuu Rummelö-Harrbådan Natura 2000-alueeseen (FI1000003).

Hankkeesta päätettiin laatia luonnonsuojelulain 65 § mukainen Natura arviointi. Arviointi tulee tehdä, mikäli hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon sisältyvän alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. LsL 66 § mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeeseen tai hyväksyä suunnitelma jos 65 §:n tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän alueen suojeluperusteena olevia luonnonarvoja.

Jätealueen pohjarakenne toteutetaan nykyisen jätealueen erityisrakennetta vastaavalla pystyeristysseinämällä tai tiiviillä pohjarakenteella ja reunapenkereillä kaatopaikka-asetuksen (Vna 331/2013) mukaisen vaarallisen jätteen kaatopaikan vaatimuksia vastaten. Pystyeristysseinämien sisäpuolelle rakennetaan salaojitus- ja viemäröintiputkisto. Tiivistä pohjarakennetta käytettäessä pohjakerroksen kuivatuskerrokseen asennetaan salaojat ja kokoojaputket, joista suotovedet kerätään pumppaamolle ja edelleen tehtaan prosessiin puhdistettavaksi.

Suunnitellulle jätealueen laajennusalueelle tullaan tulevaisuudessa loppusijoittamaan Boliden Kokkolan Oy:n yhteisjätettä, joka on pääosin rikkiä, rautaa sekä pieniä pitoisuuksia muita metalleja sisältävää jätettä. Lisäksi alueelle tullaan mahdollisesti sijoittamaan muita viranomaisten alueelle loppusijoitettavaksi hyväksymiä

metallipitoisia jätteitä. Kun lopullinen täyttökorkeus (+40,00 (NN)) on saavutettu, alue peitetään tiiviillä pintakerroksella.

Tiedot Natura 2000-alueesta

Kokkolan Rummelön-Harrbådan Natura-alueen (FI1000003) kokonaispinta-ala on 236 ha ja se luokitellaan luontodirektiivin mukaiseksi erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC) sekä lintudirektiivin mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi (SPA). Alueen suojeluperusteena ovat luontotyytit ja alueella esiintyvä runsas lintulajisto sekä liito-orava.

Pääosa alueesta on rauhoitettu yksityismaan luonnonsuojeluna (YSA205025). Noin 5,7 ha Natura alueen länsiosasta, lähimpänä suunniteltua jätealuetta on suojelematta. Alueella on vahvistettu asemakaava, johon on merkitty SL-merkinnällä luonnonsuojelulain nojalla suojeltava osa.

Maastonselvitykset

Arviointia varten tehtiin maastokartoituksia Natura-alueen länsiosaan jätealueen laajennusalueen läheisyyteen. Kartoituksia ei nähty tarpeelliseksi tehtävän Harrbådanin niemen itäpuolelle.

Linnuston osalta maastokartoitukset koostuivat muutonseurannasta, pesimälinnuston kartoitus- ja pistelaskennasta sekä varpuslintujen verkkopyynnistä (joka oli osa useamman vuoden ajan alueella toteutetusta sisämaan seurantapyynnistä).

Viitasammakkokartoitus tehtiin Natura-alueella keväällä kolme kertaa yöaikaan, mutta kartoitusalueella ei havaittu viitasammakkoa. Viitasammakoita kuultiin kuitenkin Natura alueen Rummelön puolella ja Natura arvioinnissa todetaan, että viitasammakoita todennäköisesti esiintyy myös kartoitusalueella, vaikka niitä ei kartoituksessa kuultu. Kartoitusalueelta haettiin kevättalvella mahdollisia saukon jälkiä ja avovesikohtien ympäristöjä tarkasteltiin kaukoputken avulla mahdollisten jälkien havaitsemiseksi. Kartoituksissa ei havaittu saukkoja eikä mahdollisia jälkiä. Lepakoita kartoitettiin detektorilla kahden yön aikana kesällä 2019, mutta lepakoita ei havaittu kartoituksessa.

Alueen kasvillisuus- ja luontotyyppien yleispiirteinen tarkastelu suoritettiin 14.8.2019. Tarkastelussa käytiin läpi Harriniemen länsipuolinen ranta-alue Hopeakivenlahdella. Maastokäynnillä kirjattiin ylös alueen luontotyytit ja niiden kasvillisuus pääpiirteissään.

Vaikutukset veden laatuun ja virtaukseen, kalastoon ja pohjaeläimistöön

Vesiä ei pääse suoraan purkautumaan mereen vaan kaikki alueella muodostuvat vedet käsitellään tehtaan jätevedenpuhdistamossa. Käsiteltävien vesien määrä arvioidaan kasvavan noin 12 % nykyisestä. Käsiteltävät vedet tulevat sisältämään kadmiumia, sinkkiä, kobolttia sekä nikkeliä. Hankkeessa on arvioitu, että jätevedenpuhdistamon kapasiteetti riittää esitetyn vesimäärän kasvun

puhdistamiseen. Purkuvesistä ja jätevesikuormituksesta ei ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan aiheudu vaikutuksia merialueen veden laatuun jätealueen laajennuksen myötä. Näin ollen arvioidaan, että suunnitellulla jätealueen laajennuksella ei ole vaikutuksia Rummelö-Harrbådan Natura 2000 -alueeseen, alueen nykyisiin virtauksiin ja veden laatuun sekä suojeluarvoihin esim. veden alaisiin dyyneihin. Tämän perusteella päätellään vaikutuksien olevan vähäiset nykytilaan nähden eikä laajennuksen nähdä aiheuttavan vaikutuksia Natura-alueen kalastolle tai pohjaeläimistöille nykyistä toimintaa enempää.

Vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon ja muuhun eläimistöön

Linnuston (ja muun eläimistön, lähinnä nisäkkäiden) kannalta merkittävimmät vaikutukset syntyvät lisääntyvästä melusta. Natura-arvioinnissa melu on verrattu liikenteen aiheuttamaan meluun ja vaikutuksia linnustoon on arvioitu vertaamalla tutkimuksiin maantien melun vaikutuksista linnustoon. Aiempien tutkimusten perusteella melun vaikutus on lajikohtaista. Liikenteen melun ylittäessä 56 dB sillä on todettu olevan vaikutuksia kahlaajalintujen populaatiotiheyksiin. Jo 42-47 dB voimakkuuden ylittyessä, melulla on todettu olevan negatiivisia vaikutuksia.

Natura-alueella, jossa keskiäänitaso ylittää 55 dB, pesii arviolta kaksi paria kalatiiraja. Alueella, jossa keskiäänitaso on yli 50 dB, on joutsenella reviiri.

Melun ohella jätealueesta aiheutuvasta pölyämisestä on YVA:ssa tehty mallinnuksia. Linnuston osalta tarkastelussa on käytetty erityisesti PM10-vuorokausiraja-arvoon verrattavaa mallinnusta pölyämisestä aiheutuvan vaikutuksen arvioinnista (pitoisuuslisä, $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Natura-alueella pesivät lajit ovat suurimmalta osalta muuttolintuja, jotka saapuvat keväällä alueelle, jolloin pesimälajien altistuminen pölyämiselle ei ole jatkuvaa. Pölyämisen vaikutuksia linnustoon on tutkittu varsin vähän. Pöly voi vaikuttaa suoraan heikentämällä ilmanlaatua ja rasittamalla ihmisten sekä eläinten (ml. linnuston) hengityselimistöä. Pöly voi myös sisältää taudinaiheuttajia, jotka voivat vaikuttaa päästyään hengityselimistöön. Pöly voi myös vaikuttaa pesimälinnustoon epäsuorasti kuten ravinnon saatavuuteen.

Mallinnuksen mukaan pölyä leviää myös Natura-alueelle, mutta leviäminen kohdistuu pääasiassa Natura-alueen reuna-alueelle. Pesimälajeista kalatiira (2 paria) ja joutsen sijoittuvat 10–25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ pitoisuuslisäalueelle. Pitoisuuslisän 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ pölyn leviämistä, joka pidetään raja-arvona sallitulle vuorokausiarvolle hengitettävien hiukkasten osalta ei kohdistu lainkaan Natura-alueelle. Leviämismallinnuksen perusteella jätealueen laajennuksen ei arvioida vaikuttavan suoraan pesimälinnustoon. Kovilla tuulilla pölyämistä voi tapahtua mallinnuksia enemmän, mutta nämä tilanteet arvioidaan vähälukuisiksi ja niillä ei arvioida olevan vaikutusta alueen pesimälinnustoon tai pesimälajiston pesimäkantoihin.

Arvioinnissa on myös todettu, että häiriötä arvioidaan syntyvän lisääntyvästä ihmistoiminnasta, mutta vaikutukset ulottuvat vain pienelle alalle suojelualueen länsiosaan, jolloin vaikutukset ovat korkeintaan vähäisiä.

Jätealueen häiriövaikutukset arvioidaan todennäköisiksi, mutta merkittävyydeltään vähäisiksi, kohdistuen pääasiassa Natura-alueen länsiosaan ja vain pieneen osaan lajistoa. Vaikutuksen merkittävydessä on huomioitu myös vaikutuksen pitkä kesto. Arvioinnin perusteella ei nähdä, että jätealueen laajennus vaikuttaisi Natura-alueen suojelun perusteina oleviin lajiin siinä määrin, että sillä olisi alueen suojeluperusteita heikentäviä vaikutuksia. Tarkasteltaessa laajennuksen vaikutuksia muuttolinnustoon, voidaan todeta, että jätealueen rakentaminen tai toiminta alueella eivät myöskään suoraan aiheuta vaikutuksia alueen muuttolinnustolle.

Vähäisiä vaikutuksia on arvioitu aiheutuvan seuraaville alueen suojeluperusteena olevalle lintulajeille, jotka pesivät tai levähtävät alueella vain muutaman yksilön turvin: Jouhisorsa, Lapasorsa, tukkasotka, lapinsirri, laulujoutsen, kurki, räyskä, kalatiira ristisorsa, liro, punajalkaviklo.

Natura-alueen länsiosassa ei ole liito oravalle soveltuvaa elinympäristöä. Lähimmät tiedetyt liito-oravareviirit sijaitsevat etäällä jätealueen laajennusalueesta, joten hankkeesta ei katsota aiheutuvan vaikutuksia liito-oravaan tai sen elinympäristöihin Natura-alueella tai sen läheisyydessä.

Alueella ei kartoituksissa havaittu viitasammakkoa, mutta oletettavasti laji kuitenkin esiintyy alueella. Koska vaikutukset kohdistuvat pääasiassa jätealueen laajennuksen läheisyyteen, hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viitasammakkoon.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin

Jätealueen laajennuksen purkuvesistä ja jätevesikuormituksesta ei aiheudu vaikutuksia merialueen veden laatuun tai merialueen nykyisiin virtauksiin. Tämän perusteella arvioidaan, että suunnitellulla jätealueen laajennuksella ei ole vaikutuksia Rummelö-Harrbådan Natura 2000 -alueen suojeluarvoihin vedenalaisiin luontotyyppiin, kuten *vedenalaisiin hiekkasärkkiin*.

Hankkeen vaikutuspiirissä olevia Natura-luontotyyppejä ovat *merenrantaniityt ja maankohoamisrannikon primäärisuknessiovaiheiden luonnontilaiset metsät*. Suunniteltu jätealueen laajennus voi vaikuttaa välillisesti Natura-alueen kaatopaikan puoleisen reunavyöhykkeen kasvillisuuteen. Välillisiä vaikutuksia voi tulla pintavesivalunnan muutosten myötä jätealueelle ulkopuolisista reunaojista, jotka voivat ohjata pintavesiä pois Natura alueelta. Tosin Natura-alueen luontotyypit eivät ole erityisesti pintavalunnasta riippuvaisia, joten tämä vaikutus jäänee olemattomaksi.

Välillisiä muutoksia Natura-alueen kasvillisuuteen ja siten luontotyypeihin voivat aiheuttaa myös laajennusalueen myötä lisääntyvät reunavaikutukset, suojaviheralueen kaventuminen ja varjostus. Tämä voi vaikuttaa aivan jätealueen lähiympäristön kasvillisuuteen. Pölylaskeumat rajoittuvat hyvin voimakkaasti jätealueen läheisyyteen lähinnä jäteveden purkupuutken länsipuoliselle rantaosuudelle. Tällä alueella tavataan luontotyypeistä ainoastaan rantaniityn sulkeutunutta ruovikkoa sekä kapeana kaistaleena nuorta suknessiometsää. Korkean ja tiheän ruovikon pölynsitomisvaikutus voi olla myös merkittävä ja se voi rajata pölyämisvaikutuksia muualle Natura alueella.

Jätealueen laajennuksesta aiheutuu lieviä haitallisia vaikutuksia Natura-alueen lähimmille luontotyypeille lähinnä pintavalumiin muutoksista, varjostuksesta, reunavaikutuksista sekä pölyämisen kautta. Kokonaisuutena tarkastellen arvioidaan, että hankkeella ei ole edes epäsuorien vaikutusten kautta merkittävää heikentävää vaikutusta Natura-alueen kasvillisuuteen ja luontotyypeihin, eikä hanke siten vaaranna alueen suojelutavoitteita näiden suhteen.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen

Natura arvioinnin mukaan vaikutukset kohdistuvat vain pieneen osaan aluetta ja suojeluarvoja. Tässä osassa aluetta on koko Natura-alueeseen nähden vain pieneltä osin lajistoa ja luontotyypejä. Lähivaikutuspiirissä olevat luontotyypit eivät ole edustavuudeltaan hyviä, koska rantaniitty on pahoin umpeenkasvanut ruovikoitumisen myötä. Tällöin siellä ei pääsääntöisesti viihdy kasvi- tai lintulajeja, jotka olisivat alueen suojeluperusteena. Arvioinnin mukaan jätealueen laajennus ei vaikuta Natura alueen ekologiseen rakenteeseen tai sen ekologiseen toimivuuteen siinä määrin, että hanke vaikuttaisi alueen suojeluarvojen säilymiseen pitkällä aikavälillä. Tällöin on arvioitu, että hankkeella ei ole vaikutuksia alueen eheyden kannalta.

Lieventävät toimenpiteet

Arvion mukaan koko hanketta ajatellen suurimmat häiriötekijät syntyvät alueen rakentamisesta. Vaikutusten lieventämismahdollisuuksina on mainittu jätealueen rakentaminen lintujen herkimmän pesimäkauden ulkopuolella, sekä huomioimalla linnuston rauhoittumisaika vuorokauden aikana. Häiriöitä linnustolle voidaan myös vähentää rakentamalla visuaalisia suoja-aitoja jätealueen rajalle tai istuttamalla suojaavaa puustoa alueen ulkopuolelle, jolloin voidaan vähentää mahdollisia pölyämisvaikutuksia. Pölylaskeumien hallitsemiseen on olemassa myös muita keinoja, millä voidaan edelleen vähentää haitallisia vaikutuksia länsiosan kasvillisuudelle ja luontotyypeille.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

ELY-keskus pitää laadittua Natura-arviointia pääosiltaan riittävänä ja asianmukaisena. Arviointi on rajattu vaikutusten kannalta olennaiselle alueelle Hopeakivenlahdella ja kohdistettu suojeluperusteena oleviin lajeihin ja luontotyypeihin. Myös arvioinnin tueksi tehdyt maastonselvitykset antavat arvioinnille tarpeellista lisätukea.

ELY-keskus katsoo, että arvioinnissa olisi tullut tarkemmin (numeerisesti) kuvata hankkeen vaikutuksia suhteessa koko Natura-alueeseen vertailemalla pinta-aloja ja lajien kannankokoja. Vaikutusten arvioinnissa käytetyt menetelmät, kuten melu- ja pölymallinnuksien vertailu alueella esiintyviin luontoarvoihin ovat asianmukaiset ja

antavat havainnollisen kuvan jätealueen toimintaan liittyviin vaikutuksiin. Jätevuoren varjostava vaikutus olisi tullut arvioida laskelmien avulla.

Mahdollisia yhteisvaikutuksia muiden, alueeseen vaikuttavien hankkeiden kanssa ei ole arvioitu juurikaan, mikä voidaan pitää merkittävänä puutteena, huomioiden että Natura-alue sijaitsee laajan tehdasalueen ja taajaman välittömässä läheisyydessä. Arvioinnissa on ainoastaan todettu, että Hopeankivenlahden jätevedenpuhdistamolla on vesialueen kehitykseen merkittävin vaikutus ja lisäksi on todettu, että purkuvesillä ei ole merkittäviä yhteisvaikutuksia jätealueen laajentamisen kanssa. Vaikutuksien lieventämistä on pohdittu arvioinnissa, mutta ne ovat jääneet jokseenkin ohueksi. Arvioinnissa ei ole lainkaan pohdittu hankkeeseen liittyviä onnettomuusriskejä, kuten mahdollisten rakenteiden sortumisesta aiheutuvien päästöjen riskejä Natura-alueelle.

Vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin ja muuhun eläimistöön

ELY-keskus katsoo, että linnustoselvitykset ovat perusteellisesti laadittuja. Merkittävimmät vaikutukset aiheutuvat linnuston ja muun eläimistön kannalta lisääntyvästä melusta sekä jätealueen rakennusaikana, että sen toiminnan aikana. Toiminnasta aiheutuva melu onkin havainnollistettu melumallinnuksella.

Arvioinnissa olisi tullut selkeämmin nostaa esille rantaniitylle kohdistuvan keskiäänentason vaikutus. Vaikka korkeimmalla meluntason vyöhykkeellä (45-55 dB) ei selostuksen mukaan pesi muita kun 2 paria kalatiiroja sekä 1 joutsenpari, vallitsevalla keskiäänitaso 40-45 dB vaikutuksen alla olevalla rantaniityllä pesi v. 2109 punajalkaviklo (1 pari) sekä lapasorsa (1 pari). Arvioinnissa on nimittäin viitattu tutkimukseen, jonka mukaan tieliikenteen melun on havaittu alkavan vaikuttaa negatiivisesti lintukantoihin 42-47 dB voimakkuuden tasolla ja siitä ylöspäin.

ELY-keskus yhtyy arviointiin siitä, että Harrbådanin suurilta osin ruovikoituneen niityn alueella on huomattavasti vähemmän merkitystä vesi- ja kahlaajalinnuston pesintäalueena verrattuna Natura alueen Rummelön osaan. Arvioinnissa olisi kuitenkin ollut hyvä konkreettisesti verrata lajimääriä ja todeta Harrbådanin niityn lajimäärä suhteessa koko Natura alueella arvoituun pesimämäärään. Rummelön niitty on sisällytetty ELY-keskuksen pitkäaikaisiin seurantakohteisiin, jolloin sen tiedot olisi ollut saatavissa.

Lintujen muutonseurantatuloksien mukaan jätealueen sijainnilla ja sen korkeudella ei ole vaikutuksia lintujen muuttoreitteihin, eikä siitä merkittävässä määrin aiheudu muutolle estettä. Alueen merkittävyyttä ja hankkeen vaikutuksia levähtäjälinnustoon olisi voitu arvioida tarkemmin. ELY-keskus toteaa, että pistelaskentojen tuloksien mukaan alueella kuitenkin levähtää ja ruokailee jonkin verran vesilintuja ja kahlaajia.

Pölymallituksen mukaan valtaosalle Harrbådan puoleiselle leviävät pitoisuudet (2-5 µg/m³) ovat alhaisia ja tämän perusteella voi olettaa, että pölyn suora vaikutus Natura-alueen linnustolle ei ole merkittävä. Arvioinnissa on todettu että 50 µg/m³ pidetään rajana sallitulle vuorokausiarvolle PM₁₀-hiukkasten osalta. Selostuksessa ei ole pohdittu miten pölyn sisältävien raskasmetallien kertyminen maaperään ja

kasvillisuuteen mahdollisesti pitkällä aikavälillä välillisesti ravinnon kautta vaikuttaa myös eläimistöön, kuten linnustoon ja myös alueella oletettavasti esiintyvään viitasammakkoon.

ELY-keskus katsoo, että jätealueen vaikutus laskentojen mukaan aluetta käyttäviin lintulajeihin on oikeansuuntainen. Jätealueen vaikutuksien arvioinnintiin olisi sisällyttävä huomio, että Harrbådanin niityn soveltuvuus ja merkitys linnustolle voi tulevaisuudessa lisääntyä, sillä alueelle on (alueen suojelutavoitteiden mukaisesti) laadittu rantaniityn hoitosuunnitelma ja alue on laidunkäytössä vuodesta 2019 lähtien. Hoidon tavoitteena on torjua ruovikoitumista ja lisätä avoimien rantaniittyjen osuutta. Tätä huomioiden, vaikutus *suojeluperusteena olevaan lajistoon* voi olla suurempi kuin Natura arvioinnissa on päätelty.

ELY-keskus katsoo, että arviointi siitä, ettei hanke vaikuta liito-oravan esiintymiseen on oikea.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin

Arvioinnissa on kuvattu mahdollisia välillisiä vaikutuksia jätealueen ulkopuolisten reunaojien vaikuttaessa kuivattavasti Natura-alueen pintavaluntaan. ELY-keskus katsoo, toisin kuin arvioinnissa, että luontotyyppiin merenrantaniityt vaikuttaa myös pintavalunta. Kuivattava vaikutus voi siten välillisesti kohdistua luontotyyppiin lajistoon, kuten kahlaajiin. Arvioinnissa on todennäköisesti kuitenkin oikea päätelmä siitä, että mahdolliset pintavaluntamuutokset kohdistuvat vain jätealueen läheisyyteen ja kohdistuu pinta-alallisesti pieneen osaan.

Laajennusalueen korkeudesta johtuvat reunavaikutukset, kuten varjostus on arvioitu melko kevyesti ja todettu, että tämä vaikuttaisi vain aivan jätealueen lähiympäristön kasvillisuuteen. ELY-keskus katsoo, että 40 m korkealla jätealueella voi olla huomattavia ja kauaksi ulottuvia varjostusvaikutuksia erityisesti auringon ollessa alempana. Arvioinnissa olisikin tullut esittää pinta-ala arvio varjostuksen ylettymisestä Natura-alueelle. Natura-arvioinnissa on myös todettu vaikutuksia *suojaviheralueen kaventumisesta*. *Suojaviheralueen leveyttä ei ole esitetty hankkeen kuvauksessa.*

Pölyn mahdolliset vaikutukset kasvillisuuteen (mahdollisesti vaikuttaen kasvien soluhengitykseen ja fotosynteesiin tai maaperän kautta tulevien metallipitoisuuksien ja erilaisten toksisten aineiden vaikutuksen kautta) on arvioitu oikein niin, että suurimmat vaikutukset kohdistuvat jätealueen välittymään läheisyyteen. ELY-keskus huomauttaa, että luontotyyppi koostuu myös tyypillisestä eläinlajistosta ja viittaa yllä olevaan arvioon linnustoon kohdistuvista mahdollisista vaikutuksista.

ELY-keskus yhtyy päätelmään, että korkean ja tiheän ruovikon pölynsitomisvaikutus jätealueen läheisellä ranta-alueella voi rajata pölyämisaikutuksia muualle Natura aluetta, jolloin ruovikon säilyttäminen jätealueen rajalla voisi määrittellä lieventävänä toimenpiteenä.

Hankkeen vaikutukset Natura 2000-alueen eheyteen

Jätealueen laajennus vaikuttaa ensisijaisesti ja merkittävimmin Natura alueen välittömässä läheisyydessä esiintyviin luontoarvoihin. Tässä osassa aluetta esiintyy vain pienialaisesti ja -lukuisesti suojeluperusteena olevia luontotyyppisiä ja lajeja. Pinta-alallisesti suurin osa luontotyypeistä ja määrällisesti suurin osa linnustosta esiintyy Rummelön puolella. Tämä johtuu siitä, että Harrbådanin länsipuolinen alue sijaitsee lähimpänä meluavaa suurteollisuusaluetta ja siihen on pitkään kohdistunut jätevesiputken kuormitus. Alueella esiintyvien nykyisten luontoarvojen perusteella voidaan todeta, että jätealue ei todennäköisesti merkittävästi vaikuta alueen eheyteen. Tätä arvioitaessa on kuitenkin huomioitava alueen suojelutavoitteena olevat seuraavat kohdat:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä
- luontotyyppin, lajin elinympäristön tai populaation määrää lisätään ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.
- luontotyyppin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein

Alueen suojelutavoitteiden, sekä arvioinnin kohteena olevien häiriövaikutusten perusteella ELY-keskus katsoo, ettei ole poissuljettua, että hankkeella saattaisi olla epäsuoria pitkäaikaisvaikutuksia alueen eheyteen.

Yhteenveto ja vaikutuksien lieventäminen

ELY-keskus katsoo, että arvio siitä, ettei jätealueen laajennushankkeella ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura alueen suojeluperusteena ja nykyisiin alueella esiintyviin luontotyyppisiin sekä lajeihin on oikeansuuntainen. Arviointiin liittyy kuitenkin epävarmuuksia. Arvioinnissa ei ole huomioitu mahdollisia yhteisvaikutuksia muiden alueeseen vaikuttavien hankkeiden kanssa. Koska melu on todettu arvioinnissa merkittävimmäksi häiriöksi alueen linnustolle, olisi tullut arvioida alueelle kohdistuvat kokonaisuvaikutukset huomioimalla myös tehdasalueelta ja taajamalta tulevaa muuta melua. Koska alue on suosittu ulkoilukohde, olisi yhteisvaikutuksia myös tullut huomioida tämän mahdollisen häiriötekijän näkökulmasta.

Pölyn pitkäaikaisvaikutuksiin raskasmetallien mahdollisina kertyminä maaperään ja kasvillisuuteen sekä välillisesti linnustoon liittyy epävarmuutta. Lieventävinä toimenpiteinä hankkeelle on mainittu suoja-aitoja, puiden istutus sekä ”muita keinoja pölylaskeumien hallitsemiseen”. Nämä muut keinot olisi tullut avata tarkemmin. ELY-keskus viittaa myös YVA-selostukseen antamaansa lausuntoon, jossa on todettu, että luonnontilaisen ranta-alueen merkitys jätealueen ja Rummelö-Harrbådan Natura 2000 alueen välisenä suoja-alueena tulee selvittää Natura-arvioinnin yhteydessä.

Natura arvioinnissa esiintyvien puutteiden vuoksi hankkeessa tulee tehdä seuraavia lieventäviä toimenpiteitä:

- Natura-alueen ja varsinaisen jätealueen väliin tulee varata riittävän leveä suojavihervyöhyke varjostuksen, pölyämisen ja melun lieventämiseksi

- Pölyämisen hallintaan tulee panostaa ja puuston istutuksen lisäksi käyttää myös muita keinoja pölylaskeumien hallitsemiseen, esimerkkinä kastelu
- Jätealueen rakentamistoimet tulee toteuttaa lintujen herkimmän pesimäkauden ulkopuolella
- Hankkeessa tulee tehdä suunnitelma siitä, miten ehkäistään merkittävät haitalliset vaikutukset Natura-alueelle mahdollisessa vikatilanteessa, kuten mahdollisten rakenteiden tai suotovesiputkien sortuessa
- Hankkeen toteutuessa alueelle tulee laatia asianmukainen, ELY-keskuksen tarkistama Natura alueen luontoarvojen seurantasuunnitelma

ELY-keskus katsoo, ettei jätealueen laajennus merkittävästi heikennä Natura 2000 alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja edellyttäen, että hankkeessa toteutetaan yllä mainittuja lieventäviä toimenpiteitä. Mikäli lieventäviä toimenpiteitä ei ole hankkeessa mahdollista toteuttaa, ei voida sulkea pois mahdollisia merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin arvioinnissa esiintyvien puutteiden ja epävarmuustekijöiden vuoksi.

Lieventävien toimien tarkemmasta toteutuksesta voidaan neuvotella ELY-keskuksen kanssa. Lieventämistoimenpiteet tulisi kirjata esimerkiksi ympäristöluvan ehtoihin.

Luonnonsuojeluyksikön päällikön sijainen

Ylitarkastaja

Johanna Kullas

Ylitarkastaja

Jaana Höglund

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti.

TIEDOKSI

Tiina Rinta-Rahko, Keski-Pohjanmaan liitto

Tämä asiakirja EPOELY/2144/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/2144/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Höglund Jaana 28.04.2021 12:18

Ratkaisija Kullas Johanna 28.04.2021 12:19